

POSLOVNI REZULTATI IN OSEBNI DOHODKI

Poslovne rezultate, ki se odražajo v našem delu združenem v temeljnih organizacijah, najprej načrtujemo, nato težimo, da z delom in smotrnim gospodarjenjem postavljene cilje dosežemo in na koncu naredimo obračun naše uspešnosti. V tem sestavku želim predvsem prikazati odvisnost višine sredstev za osebne dohodke od rezultatov dela, to zato, ker je sedaj čas, da delamo obračune za preteklo leto, obenem pa s tekočim delom že prispevamo vsak svoj delež k načrtovanemu uspehu za novo leto 1978.

Osnova za razporejanje sredstev za osebne dohodke je DOHODEK temeljne organizacije, katerega pridobivamo s svojim delom ter upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi. Po pokritju prispevkov, davkov in drugih obveznosti iz dohodka ugotavljamo ČISTI DOHODEK, razporejamo za osebno in skupno porabo ter za razširitev materialne osnove dela in obnavljanje rezerv. Za omenjeno razporeditev čistega dohodka morajo biti določena merila v samoupravnih sporazumih, katera pa seveda ne morejo biti v nasprotju z določili Zakona o združenem delu in drugimi predpisi.

Omenjene osnove in merila smo imeli in imamo določene tudi v naših samoupravnih sporazumih. Podrobneje so se obravnavala na zborih delavcev, tu bi le omenil, da se najprej izračuna izhodiščna višina sredstev za osebne dohodke, ki je odvisna od vrste, obsega in sestavljenosti del ter družbeno vrednotenega enostavnega dela in minimalna akumulacija. Če je dosežen čisti dohodek večji od seštevka izhodiščne vrednosti sredstev za osebne dohodke in minimalne akumulacije se preostali del zopet deli na del za osebne dohodke in del za akumulacijo.

Taka so torej merila in osnove. Ko delamo obračun našega dela in gospodarjenja, pa je višina sredstev za osebne dohodke odvisna od višine doseženega čistega dohodka.

Ob ugotavljanju devetmesečnih rezultatov in ob sprejemanju načrtov za letošnje leto smo temeljito analizirali pogoje gospodarjenja, zato tu ne obravnavam vzrokov, katerih posledica je večji ali manjši čisti dohodek, omenim le, da tudi težji splošni pogoji gospodarjenja in objektivni vzroki manjše uspešnosti zmanjšujejo dovoljeno višino sredstev za osebne dohodke, ker je dohodek in čistega dohodka manj.

Med letom dobivamo akontacije osebnega dohodka, dokončen obračun je po določilih ZZZ ob zaključnem računu, ko se na zborih delavcev sprejema dokončna razporeditev dohodka, seveda ob upoštevanju zakonskih predpisov in sprejetih samoupravnih sporazumov. Tudi naša tako imenovana tretja delitev, če je ta pred zaključnim računom, je akontacija. Višina te je odvisna seveda od doseženega dohodka pa tudi od višine akontacij, katere smo prejeli tekoče v vsakem mesecu, kajti le skupaj porabljeni sredstva za akontacije osebnih dohodkov morajo biti v okviru OCENE dovoljenih sredstev po sprejetih osnovah in merilih. Posebnost so pri nas tudi sezonska nihanja, tako v pogledu obsega prodaje, kot tudi donosnosti prodanih izdelkov glede na različne prodajne poti. To je bil tudi eden od razlogov, da smo v devetih mesecih preteklega leta porabili 4,3 % več sredstev za osebne dohodke, kot pa je bilo po osnovah in merilih dovoljeno. Na podlagi ocene rezultata za zadnje tri mesece in s tem ocene za leto 1977 predvidevamo, da bodo v letnem merilu dovoljena sredstva za osebne dohodke pokrila le tekoče mesečne akontacije, dodatna tretja delitev pa bi pomenila prekoračenje te višine in s tem kršenje sprejetih samoupravnih sporazumov.

Kot je bilo že omenjeno, razporejamo del čistega dohodka tudi za izboljšanje materialne osnove dela, to je akumulacijo, nove gradnje, nakup opreme pa tudi za fi-

nanciranje zalog in odplačevanje najetih kreditov. Naši samoupravni družbeno ekonomski odnosi temelje na družbeni lastnini proizvodnih sredstev, delavci v združenem delu pa gospodarimo in upravljamo s temi sredstvi, ter smo po Ustavi in ZZZ dolžni stalno večati ta sredstva.

Tako kot za osebne dohodke so tudi za akumulacijo določene osnove in merila pri razporejanju čistega dohodka, pri tem pa je potrebno omeniti, da je za enostavno obnavljanje družbenih sredstev namenjena amortizacija. Iz vsega tega sledi, da so investicije odvisne od amortizacije v tekočem letu, uspešnost poslovanja predhodnega leta in sofinanciranja z najetimi krediti. Pri tem sem želel povedati to, da višina dovoljenih sredstev za osebne dohodke v tekočem letu ni odvisna od investicij v tem letu, kot je bilo v zadnjem času večkrat postavljeno vprašanje na sejah delavskih svetov. Seveda pa vsaka naložba vpliva na doseganje dohodka in tako tudi čistega dohodka. Šele potem, ko gospodarimo in upravljamo nova sredstva ter z njimi pridobivamo dohodek, to vpliva na sredstva za osebne dohodke, namreč čim večji je dohodek več sredstev je za osebne dohodke.

Leto 1977 je za nami, z doseženimi rezultati pa nismo povsem zadovoljni, to predvsem zato, ker nam ob težjih pogojih ni uspelo ustvariti več dohodka kot smo načrtovali in s tem tudi dodatne delitve osebnih dohodkov. Pri vsem tem pa mislim, da moramo kot zrel kolektiv gledati v prihodnost in že takoj na začetku leta še z večjo vpletenostjo pri delu ter gospodarjenju in upravljanju s sredstvi pridobivati več dohodka. To seveda ni lahka naloga, saj so in še bodo pogoji gospodarjenja težji, kar za nas pomeni dodatne napore pri doseganju postavljenih ciljev. Navade in običaji dobrega gospodarjenja nam morajo biti vsem skupaj in vsakemu posebej vedno prisotne, ko delamo, upravljamo in odločamo. Le tako bo tudi naš jutrišnji dan boljši, ko bomo ustvarili več dohodka in ga tudi več delili.

Vodja fin. računovodskega sektorja
Franc Grašič, ing. org.

SPOROČILO UREDNIŠTVA

Vsem bralcem in uredništvom glasil organizacij združenega dela se zahvaljujemo za novoletne čestitke in lepe želje.

Veseli nas, da radi berete Čevljarja. Z vašo pomočjo bi bil pretežji. Kakšne so naše želje? Več vašega sodelovanja in prispevkov. Vabimo vse, tudi upokojene delavce, da nam pišejo. Z današnjo številko odpiramo novo rubriko NAŠI ODMEVI. Prepričani smo, da nam boste pisali.

Kot vidite smo Čevljarja spet preoblekli. Gorenjski tisk – tiskarna kjer tiskajo Čevljarja je predlagala enoten format za vse tovarniške časopise. Tako bo pri njih manj zastojev. Kot veste, smo večkrat zamujali z izdajo.

Dragi bralci, vi ste na potezi!

Uredništvo

O DELITVI OSEBNIH DOHODKOV

Uredništvo »Čevljarja« me je naprosilo, da naj za novoletno izdajo napišem članek o delitvi osebnih dohodkov v naši delovni organizaciji. Ko sem razmišljal o tem, kako naj se lotim te naloge, sem se odločil, da bom poiskoval osvetliti predvsem vsebino našega sistema delitve in pokazati, kako je dejansko povezan z rezultati dela. K temu so me vzpodbudila tudi nekatera mnenja, ki so se porajala v zadnjem času.

Poglejmo najprej kaj o tem določa zakon o združenem delu. 126. člen zakona pravi dobesedno tole: »Osební dohodek delavca se določa tako, da ustreza rezultatu njegovega dela in njegovemu osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim delom in z upravljanjem in gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot svojim in družbenim minulim delom k povečanju dohodka«

To zakonsko določilo je v našem pravilniku opredeljeno z naslednjimi merili:

vrednotenje dela in delovnih nalog,
količina in kvaliteta opravljenih nalog,
prihranek pri uporabi sredstev,
uspeh delovne enote in
uspeh TOZD

in posebej še za minulo delo s kombinacijo med skupno delovno dobo in delovno dobo v delovni organizaciji in v naprej določenimi sredstvi glede na poslovne rezultate v preteklem letu.

Vsa ta merila so več ali manj poznana vsakemu delavcu saj niso nova, predvsem jih dobro poznajo delavci vsak v svoji delovni enoti, manj pa poznajo delavci merila v drugih enotah, kjer sami ne delajo in zato pride včasih do nesporazumov.

V proizvodnih TOZD in delovnih enotah so merila dokaj enotna in ustaljena, saj vsi vemo, kaj je normativ časa, normativ porabe materiala, sredstva za osebne dohodke v enoti proizvoda in dohodek iz tega. Razprave iz tega področja so pogoste in tudi vsebinsko zrele. Mogoče bi bilo potrebno nekaj vrstic le o vrednotenju del in nalog, o povedano po naše, o startnih ali obračunskih osnovah.

Marsikdo si misli, da so te izhodiščne vrednosti določene na pamet, vendar moramo poudariti, da smo do teh osnov prišli s sistematičnim delom pri ocenjevanju posameznih nalog glede na zahtevnost, potrebno znanje, delovne pogoje in na prispevek k dohodku. Po teh kriterijih so delovna opravila ali skupki več opravljenih razporejeni v 35 razredov za katere so po dogovorjeni krivulji v razponu od 1 proti 5 izračunane izhodiščne vrednosti od najenostavnejšega do najzahtevnejšega delovnega opravila.

Več težav, oziroma nerazumevanj je na področju delitve osebnih dohodkov v službah in delovnih enotah, kjer takih meril kot v redni proizvodnji nimamo. Predvsem so pogosti očitki, da v »režijskih službah« delavci delajo manj, ker so jim osebni dohodki zagotovljeni ne glede na opravljeno delo, kar pa prav gotovo pri nas ni res in so taka mišljenja le posledica nerazumevanja. Če pa do takih primerov le pride, je to posledica osebnih napak in tudi slabega poznavanja načina delitve. Prav zato želim obračunavanje osebnih dohodkov pri režijskih službah obširneje razložiti.

Za vse režijske delavce so ugotovljene izhodiščne vrednosti na popolnoma enak način kot za proizvodne delavce. Za merjenje količine in kvalitete sicer nimamo fizičnih meril, vendar to nadomeščajo točno predpisane naloge in opravila, ki jih mora vsak delavec opraviti. Izvrševanje teh nalog se sproti ocenjuje in ima tako vsakdo iz tega naslova lahko 10 % nižje in do 15 % višje osebne dohodke kot mu jih nakazuje startna osnova. Ta odstotkovna razmerja so usklajena z dejanskimi predvidenimi in doseženimi učinki pri normirani proizvodnji. Tako smo tudi v tem oziru delavci izenačeni. Tudi v pogledu prihrankov so določena v režijskih službah merila. Vsaka služba ima tako kot v proizvodnji normativ stroškov in če jih preseže, se jim v enakem razmerju znižajo sredstva za osebne dohodke. Postavljena so tudi merila »enote proizvoda« na tak način kot v proizvodnji. Ta so postavljena celo v odvisnost od količine in kvalitete proizvodov v proizvodnji. S tem je vrednost točke v službah posledica uspešnega gospodarjenja v določeni režijski službi ali delavnici in uspešnega dela tistih delovnih enot in TOZD, za katere ta služba ali delavnica dela.

In končno; prav tako kot vse TOZD je tudi celotna delovna skupnost skupnih služb pri dokončni delitvi osebnih dohodkov postavljena v odvisnost od doseženega dohodka v svoji skupnosti in tudi v odvisnost od dohodka vseh TOZD za katere po sporazumu opravlja v naprej določene naloge.

Naj zaključim. Mogoče sem uspel v kratkem opisati naša pravila o delitvi osebnih dohodkov, ki smo jih skupaj razvijali dolgo vrsto let in jih tudi skupaj sprejeli. Prav gotovo niso popolna in jih bo potrebno še naprej dograjevati, vendar pa nam vseeno zagotavljajo dokajšno enakopravnost pri delitvi osebnih dohodkov glede na opravljeno delo pa četudi se občasno vidijo pomanjkljivosti, ki na vidnih in skritih mestih ne delajo, neopravičeno bolujejo in drugače izostajajo od dela, za kar pa tudi ne prejemajo osebnih dohodkov.

Janez Kolišnik

STORITI MORAMO KORAK NAPREJ

Ob zaključku poslovnega leta običajno pregledamo rezultate, seštejemo uspehe in neuspehe ter na koncu ugotovimo uspešnost poslovanja. V letu, katerega zaključujemo, smo kljub težavam, katere so nas spremljale v proizvodnji, dosegli zadovoljive rezultate. V prvem polletju smo izpolnili operativni plan in ga presegli za okroglo 13.000 parov. Resnejše težave so nastale s prehodom v jesensko-zimsko sezono, ko nam je pričelo primanjkovati sestavnih delov. Tudi start proizvodnje v novem oddelku direktno brizgane obutve je kasnil zaradi okvar na stroju Ferari, uporabe polietrov, nerešenih tehnoloških problemov ter pomanjkanja golenic. Vse težave v proizvodnji so v glavnem notranji problemi, nerešene naloge ali samo delno opravljene delovne obveznosti, katere se po tehnološkem zaporedju zbirajo v montažnih oddelkih ter tu vplivajo na skupen rezultat. Pri reševanju proizvodnih problemov nismo dovolj uspešni, prevečkrat kažemo nemočnost, ko je potrebno hitro in učinkovito ukrepati. Pot, da se storjena napaka odpravi, je predolga. Vse preveč je izgovorov, katere pa ni mogoče vgraditi v izdelek. Vsi bi se morali zavedati, da smo člani v verigi in če le eden popusti, je veriga pretrgana, to pa se nam je dogajalo.

Proizvodni problemi so se stopnjevali proti koncu leta, tako da je največji zaostanek za planom nastal v zadnjem tromesečju. Temu je pripomogel tudi start nove pomladansko-poletne sezone, kjer je ponovno potrjeno, da netočna priprava povzroča resne motnje v proizvodnji in izpad plana.

Poleg neizpolnjenega plana pa moramo resno opozoriti tudi na ostale probleme, kot so slabo izkoriščanje delovnega časa, nevestnost in nepreciznost pri opravljanju posameznih delovnih faz in operacij, kar ima za posledico povečano količino izmeta. Vse to pa se na koncu odraža tudi na trgu kot nepravčasne dobave, reklamacije, skratka vpliva na celotno poslovanje in renome.

Poleg vseh problemov, kateri so nas spremljali, smo izdelali okrog 2.050.000 parov obutve ali 26.000 več kot v letu 1976. Tak rezultat nam kaže, da bi ob normalnih pogojih plan dosegli oziroma presegli. Večina kolektiva je razumela težave, ki so nastale kot posledica nepravčasne oskrbljenosti proizvodnje. Z delom v prostih sobotah smo delno nadomestili izpade, vendar pa jih v celoti nismo mogli pokriti. Da pa smo o vseh problemih pogosto in široko razpravljali je vzrok vse večje zanimanje za gospodarjenje, kar je posledica stopnje razvoja samoupravljanja, katere je v naši organizaciji na primerni višini. Tako naj tudi opisovanje negativnih dogajanj v tem sestavku prispeva k temu, da bo sleherni izmed nas skušal s svojim delom povečati svoj prispevek za skupne cilje.

In kaj si želimo v prihodnje? Izvrševanje vseh nalog, ki smo si jih zadali z letnim poslovnim sporazumom. Pogoji za to, pa je odprava vseh pomanjkljivosti in napak, katere smo ugotovili. S prizadevanjem vsakega in vseh skupaj moramo postati enotnejši in težiti k istemu cilju. Razvijati in poglobljati moramo samoupravne odnose, odgovornost do dela in sredstev, ter okrepiti pripadnost kolektivu. Na vseh področjih moramo storiti korak naprej, ker bomo le tako dostojno proslavili visok jubilej in obdržali mesto, katerega smo z delom in prizadevanjstjo dosegli.

Janko Mladič

VOJAKI NAM PIŠEJO

Novoletne čestitke so nam poslali vojaki DEJAN BUČINEL, BORIS VERTEJ in FRANCI HAFNER. Zahvaljujejo se za novoletno nagrado in želijo kolektivu mnogo delovnih uspehov. Vsem najlepša hvala z željo, da se čim prej spet vključijo v naš kolektiv.

Urednik

DELEGAT, KAKO IZPOLNJUJEŠ SVOJE DOLŽNOSTI

»Vsakdo je dolžan vestno in v interesu socialistične samoupravne družbe opravljati samoupravno, javno in drugo družbeno funkcijo, ki mu je poverjena«. To obveznost določa Ustava SR Slovenije, še posebej pa je zapisana v našem poslovniku o volitvah, žal pa jo nekateri naši delegati ne spoštujejo prav nič. Zaupane naloge in dolžnosti v samoupravnih interesnih skupnostih, kot tudi v družbenopolitičnih skupnostih ne izvajajo dosledno, niso prisotni na sestankih splošnih delegacij in delegacij za zbor združenega dela, da bi lahko celovito obravnavali zadeve, ki so pomembne za TOZD oziroma delovno organizacijo pred odločitvijo v skupščini, niso aktivni pri delu delegacij... Nič kolikokrat se prav s strani teh delegatov slišijo kritične pripombe na ta ali oni sklep, ki smo ga na delegacijah sprejeli, sprašujemo pa se kaj so oni prispevali, da bi zadevo rešili bolje.

Udeležba na zadnjih sestankih v novembru in decembru preteklega leta je bila do skrajnosti slaba. Zakaj tako pasiven odnos do zadev, ki so pomembne za vsakega posebej in vse skupaj? In še bi lahko naštevati.

Veliko je bilo slišati vsepovsod kritičnih pripomb na listo prispevkov uporabnikov k stroškom zdravstvenega varstva. Precej pomembno področje, ki več ali manj doseže vsakega zaposlenega in pričakovali smo, da bodo prav tu prišli do izraza delegati splošne delegacije, toda krepko smo se zmotili.

Ne smemo pa te kritike posplošiti, ker so pa vendar posamezniki oziroma ožje skupine delegatov zelo prizadevne in nosijo breme in delo vseh tistih, ki ne izpolnjujejo svoje delegatske dolžnosti in v delegacijah ne sodelujejo. Ob tej priliki gre zahvala za prizadevnost vsem tistim, ki so prispevali, da so bile naše delegacije uspešne v preteklem mandatnem obdobju.

Sedaj, ko so pred nami volitve v samoupravne interesne skupnosti in v družbenopolitične skupnosti naj bodo predlagatelji pozorni pri kandidiranju novih članov oziroma delegatov. Predlagajo naj tiste, ki bodo v naštetih organih res tvorno sodelovali in reševali naloge v interesu delovne organizacije, TOZD ali širše družbene skupnosti.

Milka Meglič

Ob obisku v karavli so vojaki gostom ponudili pravi vojaški pasulj.

DAN JLA

Tudi minuli praznik JLA — 22. december smo v Trzinu slovesno proslavili. Osrednja proslava je bila že 18. decembra v domu družbenih organizacij v Lomu. 20. decembra so bili vojaki in starešine karavel Ljubelj in Medvodje na obisku v naši delovni organizaciji. Na sam praznik pa je bilo srečanje v karavlah.

Praznovanje dneva JLA je potekalo v znamenju jubilejev tovariša TITA in priprav na 11. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Naša armada je stara 36 let, prav toliko pa tudi naš splošni ljudski odpor. Ponosni smo lahko, da je praznovanje dneva JLA postalo pomemben družbenopolitičen dogodek nas vseh.

Vojaki na obisku v naši delovni organizaciji

ZELENA LUČ ZA ČEVLJARJE

V sklopu Tekstilnega in obutvenega centra v Kranju so že novembra začeli z gradnjo delavnic in učilnic za potrebe izobraževanja učencev obutvene stroke. Sredstva prispevajo vsa slovenska čevljarstva podjetja. V ta namen so podpisali samoupravni sporazum o združevanju sredstev za vzgojo kadrov.

Čevljarstva Slovenije bo do leta 1980 potrebovala 1285 poklicnih delavcev, 252 čevljarstvenih tehnikov in 79 čevljarstvenih inženirjev. Poklicni delavci in čevljarstveni tehniki se izobražujejo v sklopu Tekstilnega in obutvenega centra v Kranju. Centru primanjkuje delavnic za praktični pouk. V novozgrajenih prostorih bodo pridobili delavnice za izdelavo spodnjih delov in montažo obutve, delavnico za krojenje in šivanje zgornjih delov, tri učilnice za strokovne predmete, zbornico za učitelje praktičnega pouka. V objektu bo tudi večnamenski prostor za predavanja in sešanke in bo služil tudi potrebam združenja obutvene industrije Slovenije.

Predračunska vrednost objekta je ocenjena na 19.000.000 dinarjev. Podpisnice sporazuma ALPINA Žiri, PLANIKA Kranj, Industrija obutve Novo mesto, CICIBAN Miren, LILET Maribor, TRIO Trzin, RATITOVEC Češnjica, TOLO Šentjur, Tovarna usnja Slovenj Gradec, OBUTEV Celje in PEKO Trzin bodo sredstva zbirale štiri leta.

SM

REFERENDUM V TOZD BUDUČNOST

Ves december je bila v TOZD Budućnost prisotna živahna aktivnost za na referendum. Vsi samoupravni akti so bili temeljito prediskutirani na vseh nivojih — od družbenopolitičnih organizacij preko organov upravljanja do vsakega zainteresiranega posameznika. Vse argumentirane pripombe so bile sprejete, tako, da so bile izvedene tudi nekatere spremembe in dopolnitve. Da so bile priprave dobre zgovorno pove že sama udeležba na referendumu. Na svečano okrašenih glasovalnih mestih so zaposleni z osebnim izjavljanjem in večino »ZA« potrdili sprejem novih samoupravnih aktov. Komisija za izvedbo referenduma je ugotovila, da se je referenduma udeležilo od 870 do 1018 vpisanih upravičencev.

Boris Bedenic

Pripis uredništva:

Istega dne (29. decembra) je bil izveden referendum tudi v vseh ostalih TOZD. Do izida Čevljarja podatkov nismo mogli dobiti. Objavili smo jih v Čevljarjevih obvestilih.

Večkrat je pot do uredništva iz tržiških TOZD daljša kot iz Ludbrega.

UO

SMO RES TAKO ZELO BOLNI ?

Samo od zdravih in zadovoljnih delavcev je mogoče pričakovati tako delovno storilnost, ki je potrebna za doseganje dobrih poslovnih rezultatov. Zato je tudi zdravstveno varstvo delavcev, v vsaki napredni družbi, še prav posebno intenzivno in skrbno organizirano.

Po definiciji svetovne zdravstvene organizacije je zdravje polno telesno in duševno zdravje ter socialna blaginja. Pri nas je pravica do zdravstvenega varstva z ustavo zajamčena vsakemu in z zakonom je določeno, v katerih primerih imajo občani, ki niso zavarovani, pravico do zdravstvenega varstva iz družbenih sredstev. Delavci in drugi delovni ljudje na področju zdravstva po načelih vzajemnosti in solidarnosti uresničujejo svoje osebne in skupne potrebe in interese. Z organiziranjem in razvijanjem zdravstvenega varstva si delovni ljudje in občani ustvarjajo pogoje za zdravo življenje in delo, s sodobnimi ukrepi preprečujejo obolenja in poškodbe ter v primeru bolezni zagotavljajo povrnitev svojega zdravja. Po ustavi je tudi vsakdo dolžan skrbeti za svoje zdravje. Pri taki skrbi so zlasti pomembni splošni ukrepi, s katerimi se dviga odpornost proti boleznim in zdravstvena kondicija prebivalstva. Med take ukrepe lahko štejemo skoraj vse napore za dvig življenjskega standarda, od skrbi za zdravo in zadostno prehrano, izgradnje udobnih in higienskih stanovanj do vzgajanja k zdravemu načinu življenja, v katerem so usklajeni delo, počitek in sprostitve.

Temeljni ukrep za dvig zdravstvene ravni v naših razmerah je zdravstvena vzgoja ter dovolj gosta in strokovno usposobljena mreža zdravstvenih zavodov, ki te ukrepe usmerjajo in izvajajo na vseh področjih življenja in dejavnosti. Čim več sredstev in naporov vlagamo v prve etape zdravstvenega varstva, tem manj bo bolnih in invalidov in tem manj bo potrebnih sredstev za zdravljenje, rehabilitacijo in prekvalifikacijo.

Organizacije združenega dela so zaradi bolezni delavcev neposredno prizadete. Zaradi bolezenskih izostankov nastanejo težave pri organizaciji dela in zaradi bolezni se pojavijo izgube dohodka zaradi zmanjšanja produktivnosti.

Kot smo že povedali, je dolžnost vsakega državljanca, da skrbi za svoje zdravje, to se pravi, da je to dolžnost vsakega izmed nas. Vendar kaže, da se tega premalo zavedamo, saj bolniški izostanki iz leta v leto naraščajo oziroma postajajo včasih že prav kritični. To je pokazala tudi analiza bolniškega staleža, ki smo jo v kadrovskem oddelku izvedli na zahtevo splošne delegacije in SDS.

Za prvih šest mesecev v letu 1977 smo za vse TOZD na območju Tržiča, SSSS in prodajni sektor ugotavljali število in odstotek (glede na število zaposlenih) bolniških izostankov za posamezne vrste staleža. Namen analize ni bil samo ugotavljanje trenutnega stanja, ampak smo pričakovali, da nam bo nakazala tudi določene rešitve za izboljšanje tega stanja.

Preden preidemo na podatke o bolniškem staležu v prvem polletju preteklega leta, si poglejmo, kakšne vrste staleža se pojavljajo. Najbolj groba delitev je:

- bolniški izostanki do 30 dni
- bolniški izostanki nad 30 dni

Znotraj teh dveh vrst staleža pa so izostanki zaradi:

- bolezni in nesreč izven dela
- poklicnih obolenj
- nesreč pri delu
- nege družinskega člana
- izolacije in spremstva
- skrajšanega delovnega časa

Posebna kategorija pa so še porodniški dopusti (do 105 dni in nad 105 dni).

Takoj naj povemo, da stalež zaradi nesreč pri delu in poklicnih obolenj ter skrajšanega delovnega časa v vseh TOZD in SSSS ni velik, saj ne doseže niti 1 % primerov od skupnega števila zaposlenih.

Tudi bolniški izostanki zaradi bolezni in nesreč izven dela, ki trajajo nad 30 dni, niso kritični. Med posameznimi TOZD in SSSS ni bistvenih razlik, poprečni odstotek primerov glede na skupno število zaposlenih pa je 2,71.

Bolj natančno pa si oglejmo podatke za izostanke zaradi bolezni in nesreč izven dela, ki trajajo do 30 dni. Primerov te vrste pa je veliko in lahko trdimo, da so številke že kar kritične. Primeri so izraženi v odstotkih glede na število zaposlenih moških in žensk ter na skupno število zaposlenih.

Po posameznih mesecih so se ti izostanki gibal takole:

mesec	moški %	ženske %	skupno štev. primerov	skupni %
januar	10,37	18,02	287	15,00
februar	12,45	20,57	234	12,19
marec	14,98	25,28	408	21,21
april	14,86	22,10	374	19,24
maj	9,92	18,57	293	15,14
junij	14,97	19,26	339	17,55

Iz podatkov je razvidno, da procentualno boluje veliko več žensk kot moških. Skupno število primerov pa se giblje od 234 do 408 v posameznem mesecu. Taka odsotnost je zanesljivo problematična in prav na tem je morda najbolj potrebno nekaj storiti oziroma ugotavljati opravičenost.

V posameznih TOZD, v SSSS in prodajnem sektorju, pa se je stalež do 30 dni po odstotkih primerov gibal takole:

	M %	Ž %
TOZD Obutev	10,95 – 16,96	14,97 – 26,64
SSSS	3,48 – 14,82	15,32 – 24,33
TOZD Poliuretan	13,27 – 23,42	10,71 – 17,54
TOZD Gumoplast	8,43 – 18,40	13,72 – 28,57
Prodajni sektor	1,72 – 11,86	4,76 – 19,56

Prav tako bi radi posebej opozorili na problem bolniških izostankov zaradi nege družinskega člana ter izolacije in spremstva, saj so tudi tu odstotki previsoki.

Po posameznih mesecih je bil odstotek primerov glede na vrsto in glede na število zaposlenih moških in žensk naslednji:

mesec	nega		izolacija in spremstvo	
	M %	Ž %	M %	Ž %
januar	0,39	7,54	0,39	3,38
februar	0,26	6,83	0,26	4,90
marec	1,05	13,59	0,26	4,41
april	0,39	10,45	0,65	2,12
maj	0,65	9,58	0,65	2,48
junij	0,39	9,54	0,78	2,40

Iz navedenega je razvidno, da je zelo visok odstotek primerov žensk, ki koristijo stalež za nego otrok. In kako se je le-ta gibal po TOZD in v SSSS?

	%
TOZD Obutev	6,43 – 13,65
SSSS	3,46 – 12,17
TOZD Poliuretan	7,14 – 22,80
TOZD Gumoplast	9,80 – 16,60
Prodajni sektor	2,17 – 13,04

Povedati moramo, da stalež za nego otrok odobrava otroški zdravnik v zdravstvenem domu Tržič. Matere prinesejo v našo obratno ambulanto samo potrdilo, na osnovi katerega medicinska sestra izda nakaznico.

Delno je razumljivo, da je ta stalež tako visok, saj v Tržiču ni niti jasi, niti oddelkov za bolne otroke v vzgojno varstvenih zavodih. Vendar pa so številke tako visoke, da postaja opravičenost teh izostankov že kar vprašljiva in bomo morali tudi temu problemu v prihodnje posvetiti posebno pozornost.

Kadrovski oddelk

NAŠI PETDESETLETNIKI

JORDAN MILKA šivalka okrasnega šiva v TOZD
izdelava zgornjih delov Trbovlje

Naše čestitke!

NOVOLETNO SREČANJE UPOKOJENCEV

TRŽIČ

27. decembra se je v dvorani doma TVD Partizan zbralo več kot 300 upokojencev naše delovne organizacije.

V kulturnem programu je sodeloval KOMORNI ZBOR PEKO. Upokojencem je zapel nekaj pesmi. O položaju in plan-skih nalogah delovne organizacije je govoril direktor Janez Bedina.

V živahnem pogovoru so si upokojenci izmenjali čestitke in obujali spomine na minule dni, ko so skupaj ustvarjali in prispevali vsak svoj delež za boljši jutri.

LUDBREG

Spominski posnetek upokojencev v novi tovarniški hali.

Tudi v TOZD BUDUČNOST v Ludbregu so bili upokojenci na tradicionalnem srečanju v tovarni.

Predsednik sindikata tov. Ignac Krušelj je v svojem govoru poudaril, da gre velika zahvala prav upokojencem, ki so s svojim delom in odrekani pomagali ustvarjati današnjo BUDUČNOST.

Na vprašanja o proizvodnji, rezultatih dela, planih in podobno je odgovarjal vodja TOZD ing. Franjo Repić.

V nadaljevanju srečanja so si upokojenci ogledali proizvodne prostore.

BB

77-letni IVAN MATOKOVIČ je bil najstarejši udeleženec srečanja v BUDUČNOSTI

OBISK V TOVARNI PEKO

Bil je lep zimski dan. Pravzaprav bi lahko rekli pravi jesenski dan, ker ni bilo snega in vreme je bilo še kolikor toliko lepo. V šoli smo težko čakali glas zvonca. Toda namesto zvonca smo slišali objavo:

»Danes ob enajsti uri gre 7. a razred na ogled v tovarno obutve PEKO.«

Poskočili smo in se prerivaje hiteli obuvati. Šli smo pred šolo in težko čakali tovariša, nato pa se veselo odpravili proti tovarni. Med potjo smo se delali važne, ker smo občutili, da smo nekaj več kot ostali, ker gremo v tovarno.

V tovarni so nas zelo lepo sprejeli. Peljali so nas v neko sobo – mislim, da je bila sprejemna soba. Tam nas je tovarišica, ki se ukvarja z izobraževanjem, seznanila s poklici v njihovem procesu proizvodnje in pogoje za šolanje in štipendije.

Učenci osnovnih šol so z zanimanjem spremljali delo v proizvodnji

Nato smo odšli v prvi oddelek. To je sekalnica zgornjih delov za čevlje, kjer so sekali usnje in podlogo. Naprej smo šli v šivalnico zgornjih delov obutve. Tam je tekoči trak, kar se mi je zdelo zelo zanimivo. Po zgornjem delu traku peljejo polne zabojčke materiala za šivanje, spodaj pa gredo polni zabojčki spet nazaj. Nadaljevanje ogleda je bil montažni oddelek, kjer sestavljajo iz zgornjih delov in podplatov čevlje ali škornje.

Ogledali smo si tudi oddelek plastike. Tam so izdelovali plastične pete in v posebnem oddelku pokrove in ohišja za telefone. V gumarni smo si ogledali izdelovanje podplatov iz naravnega in umetnega kavčuka. Tam je zelo smrdelo, zato so si vsi bolj »fini učenci« nosove zatiskali s šali ali rokavicami.

Ogledali smo si še orodjarno, kjer izdelujejo sekalne nože za sekanje usnja.

Zvedeli smo tudi za oddelka Peko v Trbovljah in v Ludbregu blizu Varaždina.

Ko sem prišel domov, sem na ta obisk še dolgo mislil in se bom mogoče odločil za enega od poklicev v tovarni obutve Peko iz Tržiča.

Tomaž Slapar
7. a osnovna šola
Heroja Grajerja

**ŽE VESTE
KAJ BOSTE NAPISALI
ZA NAŠO
NOVO RUBRIKO
ODMEVI?**

NAGRADNA KRIŽANKA

Prejeli smo 102 rešitev križanke. Žrebala je naša sodelavka iz biroja Zvonka Brezavšček.

Sreča je bila naklonjena:
80 din BRADAC MARI
šiv. 512/2

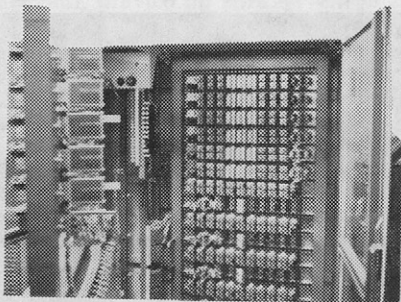
60 din BAHUN MARKO
vai. orodiar.

40 din KERSNIK MARI-
JA, 600

20 din TOMAZIN MARIN-
KA, 500

20 din ROBLEK MARIN-
KA, 600

Rešitve današnje križan-
ke pošljite v uredništvo do
30. januarja.

DIRIGENT PIHALNE GODBE	SOLITEV, OSOLEK	CESTA (ANGLEŠKO)	IRAŠKI MARŠAL IN POLITIK	LIKER IZ ORANŽNIH CVETOV	ČAKALNA HIŠICA NEDELJSKIH ŠPORTNIKOV	DODATEK MESU IN PRILOGAM	JELEN Z RAZVEJANIM ROGOVJEM	DEL VOŽA	VZDEVEK IGRALCA RADKA POLICA
IZDELOVA- LEC KOS					ZAČIMBA ZA JUHE ZBOR 9. PEVCEV				
OPAZOVA- NJE ZVEZD									
SVEDER, KI POREŽE 3. SKUPINA KAMENIJ									
								DEL ŠLEMA NA OBRABU	KANDIRANI OLUPKI POMARANČ
Srečno! želi Peko	PREBIVALCI ITAKE	HUNAR RUDI	MESTO OB SAVINJI MAJHEN TOVOR	APOTEKA					
PIŠITE V ČEVJAR	SOLA Z VSO OSKRBO BESED- NJAK			DEL UMET. IMENA IDE KRAVANJE POTERPUH			MOŽ Z VELJAVO	ANKA ROBLEK UROŠ LIPUSČEK	
K. PRVINA (PO KRAJU STRONTIAN)				KRISTJINA JANČIČ ZAGREBSKO LETALIŠČE	2 3	JEZECEK NA MEHKEM NEBU SILVA KMETIČ			
LIDIJA AMBROŽ	L A	VTIKALO		PLASTIČNI OTROŠKI KIT HLAPIJIVA TEKOČINA		S			
OLGA ČARMAN	D Č	TALISOVA PIJAČA		PEROCI EDEN JEZI- KOV BANTU	E L A	KLICA ŽEN. IME		4 + 3. ČRIKA CIMOSOV AVTO	Č C
VILI ALJANČIČ	V A	VELIKA REDKOST GORJANC NATAŠA				ABUNAR ROMANA	M. IME (JANKO)	A	
IME REŽISERJA MILADINOVA				DEL STAVKA	B E Š E O A	PREMIER UGANDE (IDI)		M	
SLAP SAVINJE V LOGARSKI DOLINI				ČUVAR OROŽJA		VRSTA MEHKIH BOMBOJNOV			

ZAHVALE

Vsem sodelavcem mehanične delavnice se iskreno za-
hvaljujem za denarno pomoč in izrečeno sožalje ob smrti
moje tete.

Stane Meglič

Ob smrti drage mame

ANICE BERTONCELJ

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz oddelka plastika
za podarjeni venec in izrečena sožalja.

Janez Bertoncelj

Sodelavcem oddelka 510 se iskreno zahvaljujem za
denarno pomoč in izrečena sožalja ob smrti moje sestre

Izidora Bizjak

Ob izgubi dragega očeta

LEOPOLDA KORDEŽ

se iskreno zahvaljujem za izrečena sožalja in sredstva
namenjena za gradnjo onkološkega instituta

Vera Meglič

Ob nenadni izgubi dragega moža

JANKA GOVEKARJA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam oddelka 512
za denarno pomoč, poklonjeno cvetje in izrečena sožalja.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zofka Govekar

Ob nenadni izgubi mojega očeta

STANKA ŽMITEK

se iskreno zahvaljujem sodelavkam iz oddelka 511 za
venec in izkazano pomoč naši družini

Milena Knaflič

PRIŠLI

V TOVARNO:

V splošni sektor: Mokorel Igor, Meglič Srečko, Frantar Ljubica

V orodjarno: Hafner Jože
V montažni oddelek 521: Vertelj Jožef
V montažni oddelek 523: Smukovič Darko
V montažni oddelek 522: Geč Stanislav
V montažni oddelek 524: Resman Ladislav
V gumarno: Oljačić Adolf
V prodajni sektor: Bodlaj Darja
V TOZD Budućnost: Pilosta Branko

V PRODAJNO MREŽO:

Ljubljana V: Pezić Jasna
Maribor I: Zavec Štefan
Sarajevo: Lukšić Jasmina
Ptuj: Filipič Dragica
Zagreb III: Novak Ivanka
Ljubljana II: Bevec Marija
Nova Gorica: Polanc Jelka
Kranj I: Mrzav Edvard

ODŠLI

IZ TOVARNE:

Po želji delavca: Lavtar Silvestra, Kostić Milenko, Meglič Peter, Kovačič Marta, Debevc Franc, Godnov Franc, Godnov Marija, Hafner Franc

Po pismenem sporazumu: Korać Omer, Jazbec Tomaž, Doberšek Majda, Pangos Silva

Upokojitev: Bogović Jožefa

Invalidska upokojitev: Delavec Milan

Iz TOZD Budućnosti: Gjuran Ana, Kovaček Jadranka, Kirovec Vera

IZ PRODAJNE MREŽE:

Ljubljana V: Depoli Silva
Metlika: Radoš Marija
Ljubljana II: Mrak Jagoda

Đakovo: Brtan Luca
Rijeka I: Kurelić Mira
Split I: Tica Ante
Novo mesto: Povhe Marija
Murska Sobota: Daraboš Marjeta

ZAHVALA

Vsem sodelavcem splošnega sektorja se toplo zahvaljujem za lepo darilo ob odhodu v pokoj in jim želim še mnogo uspehov pri delu.

Marija Merhar

ZAHVALA

Vsem sodelavkam šivalnice 512/I. se ob odhodu v pokoj najlepše zahvaljujem za lepo darilo, delovni organizaciji za odpravnino. Vsem pa želim še nadaljnjih delovnih uspehov.

Francka Zelič

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Vera Tišler

LITERARNI KOTIČEK

Naša sodelavka iz TOZD Budućnost Ludbreg v prostem času piše pesmi.

TAJNA

*U pogledu tvome ja nazirem ljubav
mada tvoje usne nijemo šute.
Kada će nam sreća jednom sklona biti?
Kada ćemo smjeti ukrstiti pute?*

*Svakog dana gledam tvoje lijepo čelo,
pogledom me prate tvoje sjajne oči
i od silne želje gori moje tijelo
hoćemo li vatru obuzdati moći?*

*Nije ovo pokvarenost duše
već ljubav koju nesmijem ti dati.
Oh! Život mi pruža samo teške kušnje.
Zašto neko mora toliko da pati?*

*U krvi si mojoj, u srcu, u duši,
dio moga smijeha i suza i daha.
Sve što nas razdvaja, sve neka se ruši,
jednom bit će tvoja, bez stida, bez straha.*

V LJUTOMERU
NOVA PRODAJALNA

V Ljutomeru smo 24. decembra lani odprli novo poslovalnico. Lokal smo kupili v novozgrajeni stavbi, nedaleč od prejšnje poslovalnice.

ODMEVI

Po objavi razgovora novinarja Dela s tov. Olgo Čarman prešivalko v oddelku 512 in komentarju v radio Ljubljana je sekretar poslal uredniku Dela in Radio Ljubljana naslednje pismo:

Spoštovani tov. urednik!

Takoj po objavi razgovora z našo sodelavko Olgo Čarman v Delu 3. 12. 1977 smo na sestanku tovarniškega komiteja ZK zavzeli povsem jasna stališča. Bili smo enotnega mnenja, da je tov. Vlado Jarc, pa če to prizna ali ne, zelo enostransko vodil razgovor in s tem tudi izkrivil sliko o našem kolektivu. Naj navedem le eno dejstvo o našem delu, ki demantira pisanje tov. Jarca. Podatek, da proizvedemo letno več kot dva in pol milijona parov obutve in da več kot polovico te proizvodnje izvozimo predvsem na zahtevno tržišče ZR Nemčije je že dovolj zgovoren, da ni moč srečati na vsakem koraku v tovarni koga, ki mu ni treba delati, še posebej, če vemo da je naša produktivnost na ravni razvitih zahodno evropskih proizvajalcev obutve.

Zato nas je še toliko bolj presenetil komentar v popoldanskem dnevniku prvega programa radia Ljubljane 26. decembra 1977 tov. Groma, ki še stopnjuje pisanje tov. Jarca, ne da bi imel vsaj približno sliko dogajanja v našem kolektivu. Kaj pojmuje našo z ustavo zagotovljeno svobodo tiska tako, da lahko vsakdo objavlja kar in kakor hoče, tudi neresnico? Ni moj namen, da bi polagal račun obema omenjenima tovarišema za naše delo, ki ga tov. Grom enači tudi z lenobo in neaktivnostjo članov ZK, pač pa bi bilo prav, da vi v uredništvu ocenite njuno delo. Predvsem gre zato, da sta najprej tov. Jarc in kasneje še bolj tov. Grom izpostavila le negativne plati in to

tudi take, ki niso resnične. Ne zanikamo tudi naših napak in slabosti, vendar želimo, da se tudi te objektivno prikažejo, kot naše dobre strani in uspehi. V celotnem intervjuju v Delu je tudi precej pozitivnih dejstev, ki pa ostajajo v senci grmečega naslova.

Zelo dobro se zavedamo tako naših uspehov in težav, odprtih problemov, ki jih bomo rešili le s trdim delom kot vedno doslej in ne z nekonstruktivnim pisanjem in govoričenjem v sredstvih javnega obveščanja. Komaj dva meseca je tega, ko nam je sekretar IK CK ZKS tov. Franc Šetinc na koncu delovnega obiska dejal, da smo na dobri poti, da še okrepimo vlogo delovnega človeka pri odločanju, poglobimo samoupravne odnose in da še naprej uspešno poslujemo, pri tem pa je ZK v Peko dosegla pomemben razvoj in je močno prisotna.

Menim, da ni potrebno še naprej dokazovati, da so teze o izkoriščanju delavcev, nezdravih medsebojnih odnosih in lenobi laž in podtikanje. Prav bi bilo, da se objavljajo resnične stvari, tako, da je bralec že prvič objektivno obveščen, saj vemo, da ima kasnejša infomacija precej šibkejšo moč.

Za objavo tega prispevka se vam lepo zahvaljujem, vas tovariško pozdravljam in želim srečno 1978.

Sekretar tovarniškega
komiteja ZK Peko
Božidar Meglič

Od tovarišice Olge Čarman sem želela dobiti odgovore na nekaj vprašanj. Na vprašanja ni hotela odgovarjati, češ da ji je to dovolj, kar je povedala za dnevnik Delo. Predlagala pa je, naj vprašanja, namenjena njej, postavim njenim sodelavkam. Ker je rok za objavo v prvi številki že mimo, bomo razgovor z naslovom PET MINUT ZA KLEPET objavili v prihodnji številki.

Urednik

PRODAJALNA SLOVENJ GRADEC

V prodajalni PEKO v Slovenj Gradcu že od avgusta lani čakajo na adaptacijo. Izvedena bo v februarju. Z adaptacijo ne bo večjih posegov v prodajalni, le takoimenovana osvežitev. Zamenjali bodo dotrajano in zastarelo opremo, talne obloge, električno instalacijo in izložbena stekla. Prodajalna Slovenj Gradec je v II. grupi.

FOTO KOTIČEK

čevljar

— Ureja uredniški odbor: Marjan Markič, Nataša Meglič, Milka Meglič, Flore Gros, Anton Simonič ing. org., Marija Slapar, Tadej Weilguny dipl. ing. arh. — Glavni in odgovorni urednik Marija Slapar. Naslov uredništva: PEKO Tržič — Telefon 50-260, int. 217 — Tisk: GP Gorenjski tisk Kranj. Izhaja enkrat mesečno v nakladi: 3000 izvodov v slovenščini in 1500 izvodov v srbohrvaščini. List dobijo člani delovne organizacije, štipendisti, vajenci in upokojenci brezplačno.